

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusasja number	246-24/281156
Otsuse kuupäev	06.01.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	AT-Meister OÜ vaidlustus Eesti Maaülikooli riigihankes „Hooneautomaatika kaasajastamine energiatõhususe tõstmise eesmärgil“ (viitenumber 281156) AT-Meister OÜ kvalifitseerimata jätmise otsusele riigihanke osades I-IV
Menetlusosalised	Vaidlustaja, AT-Meister OÜ, esindaja Argo Ojamäe Hankija, Eesti Maaülikool, esindaja Kärt Kirsimägi
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg 3 alusel

1. Jätta rahuldamata AT-Meister OÜ vaidlustus Eesti Maaülikooli riigihankes „Hooneautomaatika kaasajastamine energiatõhususe tõstmise eesmärgil“ (viitenumber 281156).
2. Jätta AT-Meister OÜ poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 10.10.2024. a avaldas Eesti Maaülikool (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetlusega riigihanke „Hooneautomaatika kaasajastamine energiatõhususe tõstmise eesmärgil“ (viitenumber 281156) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Hankepass täiendavate selgitustega (edaspidi Hankepass) ning Riigihanke alusdokumendid (edaspidi AD). Riigihange on jagatud neljaks osaks (osad I-IV). Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 06.11.2024. a, esitasid kõikides Riigihanke osades pakkumused AT-Meister OÜ ja aktsiaselts Pristis.

2. 29.11.2024. a tunnistas Hankija AT-Meister OÜ pakkumused osades I-IV edukaks. Eesti Maaülikooli finantsjuhi 09.12.2024. a korraldusega nr 1-9.FD/147 „Eduka pakkuja kvalifitseerimata jätmise ja uue eduka pakkuja valik“ (edaspidi Korraldus) otsustas Hankija muuhulgas jätta osades I-IV edukaks tunnistatud pakkumused esitanud AT-Meister OÜ kvalifitseerimata.

3. 11.12.2024. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) AT-Meister OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele jätta AT-Meister OÜ osades I-IV kvalifitseerimata. Vaidlustaja kõrvaldas puudused vaidlustuses 13.12.2024. a.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 18.12.2024 kirjaga nr 12.2-10/246 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 23.12.2024 ja neile vastamiseks 31.12.2024. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks ja teiseks tähtpäevaks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **AT-Meister OÜ**, vaidlustuses põhjendatakse taotlusi alljärgnevalt.

5.1. Korralduses põhjendas Hankija Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmist: *Jätta kvalifitseerimata riigihanke nr 281156 „Hooneautomaatika kaasajastamine energiatõhususe tõstmise eesmärgil“ osadele I-IV edukaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkujat AT-Meister OÜ, kuna pakkujat hankepassis esitatud andmete alusel ei ole võimalik pakkujat kvalifitseerida.*

10.12.2024. a selgituses täpsustas Hankija:

Andmed majandustegevuse, pakkujat varasema kogemuse ja hankelepingu täitmisele kaasatava vastutava isiku kohta on täitmata. Pakkumusele on lisatud andmed majandustegevuse ja varasema kogemuse kohta, mille osas hankija ei ole sisulist otsust teinud, kuna täiesti on puudu andmed vastutava isiku kohta (hankepassis täitmata nimeväli). Seega ei saa hankija teha otsust kvalifitseerimise kohta, kuna kvalifitseerimine toimub RHS § 104 kohaselt hankepassis esitatud andmete alusel või siis hankijale kättesaadavate andmete alusel kui sellised andmed on tuvastatavad (näiteks majandusaasta andmed äriregistrist - hankijale on teada ettevõtte ja hankijale on tasuta kättesaadav majandusaasta aruanne). Täielikult puudu on vastutava isiku andmed, mille osas on hankija seisukohal, et selliseid andmeid ei ole võimalik hiljem täiendada. Jah, võimalik, et pakkujat hinnangul on tegemist pelgalt formaalse puudusega, mida on võimalik asendada hilisema päringuga, kuid hankija seda võimalust otsuse tegemisel ei näinud.

Ülaltoodust järeldub, et ainsaks puuduseks on hankepassis täitmata nimeväli vastutava isiku kohta.

5.2. Vaidlustaja hankepassis on järgmised andmed:

A: Teave ettevõtja kohta

Nimi: AT-Meister OÜ

Kontaktisikud: A. O.

Töötajate arv: 1

Ehitustööde eest vastutava isiku andmeväli Vaidlustaja hankepassis oli jäänud täitmata. Elektrooniline sisestusvorm selle välja täitmist automaatselt ei kontrollinud ja nii jäi see tähelepanuta. Teisest küljest ei ole teoreetiliselt muud võimalust, kui kontaktisikuna märgitud ettevõtja ainus töötaja on ise vastutav isik, kes omab vastavat pädevust ja on Riigihankes pakkumuse ka allkirjastanud.

A. O. Diplomeeritud automaatikainsener, tase 7 kutsetunnistus on kutseregistris tasuta nähtav: <https://www.kutseregister.ee/et/kutsed/>.

5.3. Hankija oleks võinud pakkujat kvalifitseerimise juures tekkinud küsimuste kohta saata pakkujale teabenõue või kohaldada eelpool kirjeldatud loogikat võimaliku vastutava esindaja kohta. Ühtegi täpsustavat küsimust Vaidlustajale ei esitatud. Tegemist ei ole sisulise puudusega, mis võimaldaks manipuleerida Riigihanke käiku vaid formaalse informatsiooniga, mis on tagantjärele igal ajahetkel kontrollitav.

Tartu Halduskohus on 15.05.2012. a otsuses leidnud, et põhjendatud pole tõlgendus, mille puhul peab hankija ka iga väiksemagi eksimuse tuvastamisel pakkujat hankest kõrvaldama.

5.4. Vaidlustaja seisukohta toetab ka RHS § 52 lg 3, kuna Hankijal ei ole kohustuslik kontrollida pakkujat kvalifikatsiooni vastavalt RHS-is ja RHAD-is sätestatule, nagu nõuab RHS § 52 lg 2. Hankija peab tagama, et kvalifitseerimise tingimused oleksid täidetud enne hankelepingu sõlmimist.

6. Hankija, **Eesti Maaülikool**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 17.12.2024 kirjaga) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. RHS § 104 lg 1 kohaselt nõuab hankija pakkuja ajakohastatud kinnitusi sisaldava hankepassi esitamist esialgse tõendina pakkuja suhtes kõrvaldamise aluste puudumise, tema kvalifitseerimise tingimustele vastamise kohta. Hankepassi vorm on riigihanke alusdokumentide koosseisus ja pakkujatel oli kohustus esitada hankepass täidetult koos pakkumusega pakkumuste esitamise tähtajaks.

RHS § 104 lg-te 7 ja 8 koosmõjus kontrollib hankija edukaks tunnistatud pakkuja vastavust kvalifitseerimise tingimustele hankepassis esitatud andmete alusel. Seega puudub Hankijal võimalus kontrollida pakkuja kvalifikatsiooni mingi muu informatsiooni alusel, lähtuda saab pakkuja poolt hankepassis esitatud andmetest. Hankija hinnangul ei ole hankepassis esitatud andmetele võimalik lisada täiendusi pärast pakkumuste esitamise tähtaega.

6.2. Vaidlustaja pakkumuses esitatud hankepassid on kvalifitseerimise tingimuste osas täitmata – puuduvad andmed majandustegevuse, pakkuja varasema kogemuse ja hankelepingu täitmisele kaasatava vastutava isiku kohta. Pakkumusele on lisatud lisadokumentidena andmed majandustegevuse ja varasema kogemuse kohta, millele Hankija ei ole sisulist hinnangut andnud, kuna Vaidlustaja pakkumuses esitatud dokumentidest (ei hankepassist ega lisadokumentidest) ei selgu vastutava isiku andmed.

6.3. RHS-i kommentaarides (§ 104 lg 7 kommentaarid 39 ja 40) on põhimõtteliselt jaatud võimalust, et teatud erandlikel juhtudel tulenevalt proportsionaalsuse põhimõttest võib hankijal tekkida kohustus küsida pakkujalt täiendavaid selgitusi enne tema suhtes negatiivse otsuse tegemist.

6.4. Vastutava isiku andmete puudumises seisnev puudus ei ole Hankija hinnangul kõrvaldatav. Kuna pakkumuses on nimetatud ka alltöövõtja, siis ei saa Hankija hinnangul tuvastada vastutavat isikut pelgalt allkirjastaja / kinnituse andja nimega. Hankija mõnab, et Vaidlustaja näol on tegemist Hankijale tuntud partneriga, kes on hooldanud Eesti Maaülikooli automaatikasüsteeme ning kelle esindaja kvalifikatsioon (sh kutsetunnistuse olemasolu) on Hankijale teada. Küll aga ei ole Hankija veendunud, et sellist teadmist saaks hankepassis esinevate puuduste parandamiseks kasutada.

6.5. Hankemenetlus on suures osas formaalne menetlus, pakkumuse esitamisel on kohustus olla hoolikas kõikidel hankes osalejatel ning kõik osalejad saavad võrdse võimaluse tähtaegselt hankepassid täita ja koos pakkumusega esitada. Hankija ei saa teha otsust Vaidlustaja kvalifitseerimiseks, kuna kvalifitseerimine toimub RHS § 104 kohaselt hankepassis esitatud andmete alusel ning Hankija ei näinud võimalust antud olukorras puudus selgituste küsimise teel kõrvaldada.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Hankepassi IV osa „Kvalifitseerimise tingimused“ jaotises C „Tehniline ja kutsealane suutlikkus“ on Hankija muuhulgas kehtestanud kvalifitseerimise tingimuse „Kvaliteedikontrolli eest vastutavad tehnilised töötajad või tehnilised üksused“ (edaspidi Tingimus) järgmises sõnastuses:

Ettevõtja saab kasutada järgmiste tehniliste töötajate või tehniliste üksuste, eriti kvaliteedikontrolli eest vastutavate töötajate või üksuste abi. Tehniliste töötajate või tehniliste üksuste kohta, kes ei kuulu vahetult ettevõtja koosseisu, kuid kelle suutlikkusele ettevõtja toetub, nagu sätestatud II osa C jaos, tuleb täita Euroopa ühtse hankedokumendi eraldi vormid.

Viide seadusele:

RHS § 101 lg 1 p 3 „andmed tehniliste, eelkõige kvaliteedikontrolli eest vastutavate töötajate või üksuste kohta, sõltumata sellest kas nad kuuluvad otseselt pakkuja või taotleja ettevõtte koosseisu või tegutsevad alltöövõtu korras“

Tingimuse selgitus:

Pakkuja peab ehitustööde teostamisele kaasama ehitustööde juhtimise eest vastutava isiku, kellele on väljastatud diplomeeritud automaatikainseneri 7. taseme kutsetunnistus või välisriigis väljastatud samaväärne kvalifikatsioon (samavääruse tõendamiskoormus lasub pakkujal). Edukas pakkuja esitab vajadusel hankija nõudmisel kvalifikatsiooni tõendavad

dokumendid kui neid andmeid ei ole võimalik hankijal saada avalikest andmebaasidest.

Kehtib: Ainult järgmiste osade kohta:

Osa 1 - Järevalvekeskus 1

Osa 2 - Järevalvekeskus 2

Osa 3 - Järevalvekeskus 3

Osa 4 - Järevalvekeskus 4

Tingimuse kirjeldus:

Nõue: Diplomeeritud automaatikainsener, tase 7 või muu välisriigist väljastatud samaväärne kvalifikatsioon

Ettevõtjalt oodatavad vastused:

1. Tehniline töötaja / Tehniline üksus (Töötaja / Tehniline üksus)

2. Eesnimi (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))

3. Perekonnanimi (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))

4. Kutseala, amet (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))

5. Kvalifikatsioon, kogemus (Suur sisestusala (max pikkus 4000 tähemärki))

6. Muu info (Suur sisestusala (max pikkus 4000 tähemärki))

7. Kui kaua ettevõtja juures (Number)

8. Kas see teave on elektrooniliselt kättesaadav? (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

9. URL (Url)

10. Kood (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))

11. Väljaandja (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))

12. Nimi (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))

13. Kogemuse valdkond (Suur sisestusala (max pikkus 4000 tähemärki))

14. Muu info (Suur sisestusala (max pikkus 4000 tähemärki))

15. Kas see teave on elektrooniliselt kättesaadav? (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")

16. URL (Url)

17. Kood (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))

18. Väljaandja (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))

8. Puudub vaidlus, et pakkumuses esitatud Vaidlustaja hankepassis ei ole toodud mingeid andmeid Tingimusele vastavuse kohta, s.o ehitustööde juhtimise eest vastutava isiku kohta. Kõik Hankepassis esitatud küsimused on vastamata ning nimetamata on ka isik, keda Vaidlustaja pakub ehitustööde juhtimise eest vastutavaks isikuks.

Korraldusega jättis Hankija Vaidlustaja kui edukad pakkumused esitanud pakkuja Riigihanke osades I-IV kvalifitseerima võrdlemisi ebaselge põhjendusega (vt käesoleva otsuse p 5.1). Vastuseks Vaidlustaja küsimusele tema kvalifitseerimata jätmise põhjuste kohta selgitas Hankija 10.12.2024. a, et kuigi Vaidlustaja pakkumuses esitatus hankepassides pole nõutavaid andmeid ka majandustegevuse ja pakkuja varasema kogemuse kohta, jättis Hankija Vaidlustaja kvalifitseerimata, kuna hankepassis on täiesti puudu andmed vastutava isiku kohta (hankepassis täitmata nimeväli)¹.

Vaidlustuskomisjon kontrollib Korralduse õiguspärasust lähtudes üksnes põhjendusest, et Vaidlustaja hankepassis on esitamata andmed ehitustööde juhtimise eest vastutava isiku kohta.

9. RHS § 104 lg 2 p-i 2 kohaselt peab hankepass sisaldama pakkuja kinnitust, et ta vastab kõikidele riigihanke alusdokumentides pakkuja kvalifitseerimiseks esitatud tingimustele ja hankija nõutud andmeid esitatud kvalifitseerimise tingimustele vastamise kohta.

Seega kui Hankija nõudis ehitustööde juhtimise eest vastutava isiku kohta hankepassis andmeid, tuli pakkujal need esitada. RHAD-i nõuete üle hankemenetluse praeguses staadiumis vaidlust enam olla ei saa.

10. Hankija on kasutanud pöördmenetlust², st Hankija on pakkumuste vastavust kontrollinud enne pakkujate suhtes kõrvaldamise aluste puudumise ja kvalifikatsiooni kontrollimist (RHS § 52 lg 3). Hankija tegi esimesena otsused pakkumuste vastavuse kohta, siis tunnistas Vaidlustaja pakkumuse Riigihanke osades I-IV edukaks ning alles seejärel asus kontrollima hankepassi ja asjakohaste hankepassis esitatud kinnituste vastavate dokumentide alusel kõrvaldamise aluste puudumist ja kvalifitseerimise tingimustele vastavust üksnes Vaidlustaja osas. Pöördmenetluse kasutamisel tuli Hankijal lähtuda RHS § 104 lg-st 8, mis kohustab

¹ Riigihangete registri sõnumi ID: 913181.

² Vaidlustuskomisjon märgib, et AD p 10.8 kehtestab Hankijale võimaluse, kuid mitte kohustuse kasutada Riigihankes RHS § 52 lg-s 3 sätestatud nn pöördmenetlust, seega ei saanud pakkujad pakkumuste esitamisel, sh hankepasside vormistamisel lähtuda sellest, et Hankija kasutab RHS § 52 lg-s 3 sätestatud menetlust.

hankijat nõudma eduka pakkumuse esitanud pakkujalt kõikide asjakohaste hankepassis esitatud kinnitustele ja andmetele vastavate dokumentide esitamist. Kuna RHS § 104 lg 8 alusel kontrollib hankija hankepassis esitatud kinnitusi ja andmeid sisuliselt, tuleb selleks kõigepealt teostada kontroll ja tuvastada, kas eduka pakkumuse esitanud pakkuja hankepass on esitatud ja kas see hankepass on korrektselt täidetud - kas seal on esitatud nõutud kinnitused ja andmed.

Vaidlustaja hankepassis puudusid igasugused andmed Vaidlustaja ehitustööde juhtimise eest vastutava isiku kohta.

11. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, et kuivõrd Vaidlustajal on ainult üks töötaja, (A. O.) kes on märgitud Vaidlustaja hankepassis (hankepassi II osa „Ettevõtjaga seotud teave“ A „Teave ettevõtja kohta“) Vaidlustaja kontaktisikuks (vt ka käesoleva otsuse p 5.2), oleks Hankija pidanud „loogiliselt tuletama“, et sama isik on ka ehitustööde juhtimise eest vastutav isik Tingimuse mõttes või esitama Vaidlustajale täpsustavaid küsimusi.

Kui hankepassis on täielikult puudu nõutud andmed kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kohta, on pakkuja jätnud esitamata hankija antud tähtajaks (pakkumuste esitamise tähtpäevaks) kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikud andmed RHS § 98 lg 4 tähenduses ning esineb alus pakkuja kvalifitseerimata jätmiseks üksnes hankepassi alusel RHS § 98 lg 4 ja § 104 lg 6 koosmõjus. Kuna Vaidlustaja jättis andmed ehitustööde eest vastutava isiku kohta üldse esitamata, ei saanud Hankija nõuda Vaidlustajalt hankepassi hilisemat täiendamist ega asuda teostama kvalifikatsiooni sisulist kontrolli koos võimalike täiendavate selgituste/dokumentide küsimisega. RHS ei näe ette, et pakkuja võiks esitada andmeid, mida ta pidi esitama hankepassis, täiendavalt hiljem.

12. RHS § 104 lg 11 kohaselt ei nõua hankija sama paragrahvi lg-tes 7 ja 8 nimetatud dokumentide esitamist, kui tal on need dokumendid või vastavad andmed endal olemas või need on talle andmekogust tasuta kättesaadavad. Seega saab hankija arvestada olemasolevaid või andmekogust kättesaadavaid dokumente ja andmeid, kuid RHS § 104 lg 11 eesmärgiks on, et hankija ei nõuaks pakkujatelt täiendavaid dokumente andmete osas, mida hankijal endal on võimalik kätte saada andmekogudest või mis tal on olemas, aga mitte see, et hankija asuks pakkuja hankepassis esitamata andmeid andmekogust ise otsima, isegi, kui see oleks tehniliselt võimalik.

Olukorras, kus Vaidlustaja ei ole nimetanud hankepassis isikut, keda ta pakub ehitustööde juhtimise eest vastutavaks isikuks, ei saanud Hankija asuda omal algatusel otsima andmekogudest andmeid isiku kohta, kes võiks olla pakutav isik. Riigikohus on selgitanud, et [---] *Samuti ei pea hankija oletama, kas pakkujal on lisaks esitatud dokumentidele veel dokumente ja andmeid.*[---] (Riigikohtu 13.06.2013 otsus 3-3-1-24-1, p 22). Kuna Vaidlustaja ei esitanud hankepassis andmeid Tingimusele vastava isiku kohta, ei saanud Hankija hakata otsima avalikest andmekogudest ka mingeid andmeid sellise isiku kohta, kes võiks kvalifitseerimise tingimuse sisuliselt täita.

13. Eeltoodu alusel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus jätta Vaidlustaja Riigihanke osades I-IV kvalifitseerimata on õiguspärane ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

14. Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija ei ole esitanud taotlust lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks.

Vaidlustaja kulud vaidlustusmenetluses jäävad Vaidlustaja kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik